

Anna eväät tulevaisuuteen.

◀ **Potentiaali** ▶

Tietoa aineistosta

Tämä materiaali on osa Potentiaali-hankkeessa toteutettua materiaalipakettia.

Materiaalipaketti on tarkoitettu opetus- ja ohjaustyötä tekeville eri oppilaitoksissa sekä ohjauspalveluissa työskenteleville (kuten Ohjaamot, TE-toimistot, nuorisotoimi).

Materiaalipaketissa on oppitunti- ja koulutusmateriaalia työelämään ja uravalintoihin liittyvien tasa-arvo- ja segregaatioskysymysten käsittelyyn niin oppilaiden kanssa kuin työyhteisön kesken. Voitte hyödyntää materiaalia tai osia niistä omien tarpeidenne mukaisesti. Voit halutessasi muokata aineistoa. Säilytäthän kuitenkin tällöin logot ja tekijään viittaavan tekstin oikeassa alakulmassa.

Aineisto on tehty osana [Potentiaali-hanketta](#) (2019–2022). Potentiaali-hankkeessa kehitetään sukupuoli- ja kulttuuritietoisien ohjauksen toimintamallia ja työvälineitä opetus- ja ohjaushenkilöstölle.

Hanketta osarahoittaa [Sosiaali- ja terveysministeriö](#) Euroopan sosiaalirahaston ohjelmasta Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (toimintalinja 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus ja erityistavoite 8.1. Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen)

Hankkeen toteuttajat: [Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus](#) (koordinoija), [Hämeen ammattikorkeakoulu/HAMK Edu -tutkimusyksikkö](#), [Oulun ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Jyväskylän ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus](#), [Nuoristotutkimuseura](#)

Materiaalipaketti koulutusvalintojen käsittelyyn

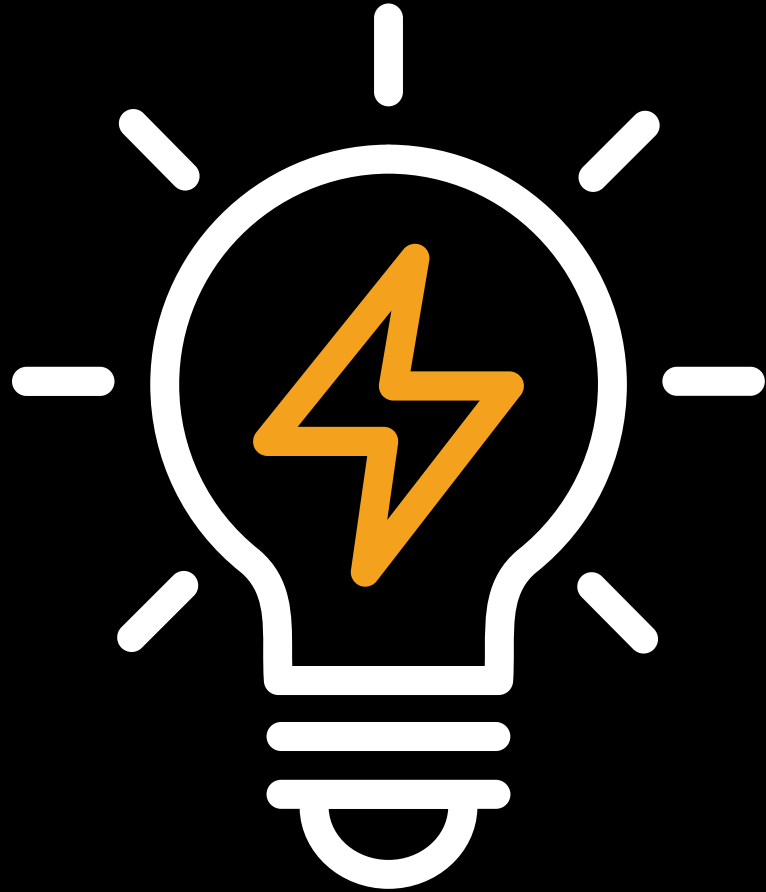
**Ohjeistus Myytit myttyyn -videoiden
käyttöön opetuksessa ja ohjauksessa**

Ohjeistus Myytit myttyyn -videoiden käyttöön opetuksessa ja ohjauksessa 2022

Potentiaali-hankkeen tuottamissa Myytit myttyyn-videoissa tarkastellaan sukupuoliin, ammatinvalintaan ja osaamisiin liittyviä käsityksiä ja uskomuksia. Videoiden käyttöön on kehitetty tehtäviä ja kysymyksiä käsiteltäväksi opiskelijoiden ja ohjattavien kanssa. **Videoiden ja keskustelukysymyksien tarkoituksena** on purkaa sukupuoliin, ammatinvalintaan ja osaamisiin liittyviä käsityksiä ja uskomuksia.

Tehkää näin:

1. Katsokaa ensin yhdessä myyttivideo (videoita on kolme erilaista, linkit löytyvät videon kuvauksen kohdalta). Videot ovat kestoltaan noin. 1 min.
2. Siirtykää videon jälkeen keskustelutehtäviin. Toteuttakaa keskustelutehtävät niin, että ensin jokainen miettii itsenäisesti kysymystä ja kirjaa pohdintansa esim. post-it lapuille, jotka viedään seinälle/taululle. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää digitaalisia alustoja kuten Flingaa, Mentimeteriä, Padlettiä tms. Pidä huolta, että vastaukset on mahdollista antaa halutessaan nimettömästi, jotta kaikkien ääni saadaan esiin. [\(Maksuttomia sovelluksia osallistamiseen.\)](#) Voitte toki käsitellä kysymyksiä avoimesti yhdessä keskustellen mikäli tiedät sen sopivan ryhmällesi. Valitse tilanne- ja ryhmäkohtaisesti, miten keskustelu toteutetaan.
3. Kun kaikki ovat kirjanneet oman kommentinsa/mielipiteensä, keskustelkaa havainnoista ja mielipiteistä yhdessä. Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse käsitellä. Valitse tilanteeseen ja ryhmälle sopivimmat.

Riko kaava.

◀ **Potentiaali** ▶

Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista: Riko kaava

Työtehtäviä on ollut tapana jaotella miesten tai naisten töiksi. Tätä jaottelua on voitu perustella jopa sukupuolten välisillä biologisilla eroilla. Videossa otetaan selvää, mitä tämä myytti on syönyt ja miten myytti yhä vaikuttaa koulutusvalintoihin.

Katso video:

<https://www.youtube.com/watch?v=mpEzackF1eI>

Potentiaalihanke.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020**

Kysymyksiä opiskelijoiden tai ohjattavien kanssa käytävään keskusteluun: Riko kaava -video

1. **Miten sukupuoli on vaikuttanut tai vaikuttaa ammatinvalintaan** tai mielenkiinnon kohteisiin eri aikoina? Mieti kysymystä eri aikakausina: omien isovanhempien ja vanhempien kohdalla, oman itsesi kohdalla nykyhetkessä sekä tulevaisuudessa 20 vuoden kuluttua. Onko eri aikoina erilaiset asiat olleet hyväksytyjä tietyille sukupuolille kuin nyt? Entä miten ajattelet asian olevan tulevaisuudessa? Voitte käyttää seuraavalla sivulla olevaa kuvaa keskustelun apuna.
2. **Millaisiin stereotyyppisiin käsityksiin sukupuolesta** olet törmännyt koulussa, opetuksessa tai ohjaustilanteissa (esim. opinto-ohjaus, harrastukset)? Kuka näitä käsityksiä on esittänyt ja millaisia vaikutuksia sillä mielestäsi on? (Stereotyyppinen käsitys: esimerkiksi kaikki miehet ovat vahvoja tai kaikki naiset haluavat hoivata).
3. **Luuletko, että kaikki pystyvät vapaasti valitsemaan** mielenkiinnon kohteensa ja kertomaan niistä avoimesti muille? Miksi? Miksi et?
4. **Millaiset asiat** edistävät sitä, että kaikki kokisivat että he pystyvät vapaasti valitsemaan omat kiinnostuksenkohteensa ja urapolut?
5. **Mitä itse voit tehdä**, että kaikki voisivat kokea olevansa osa yhteisöä tai ryhmää riippumatta sukupuolesta tai tavasta jolla sukupuolta ilmaistaan (esim. pukeutuminen, käytös, meikkaaminen)?

Voit hyödyntää videoon liittyvää koulutusmateriaalia keskusteluissa:

https://www.potentiaalihanke.fi/wp-content/uploads/2021/10/Potentiaali_1-aamukahvi_151021.pdf

Esimerkkejä ammateista ennen ja nyt:

Näe pintaa syvemmälle.

Potentiaali

Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista: Näe pintaa syvemmälle

Meillä voi olla vahvojakin mielikuvia eri ammattialoista ja niiden työntekijöistä. Käsitukset ammanteista ja esimerkiksi niiden sopivuudesta eri sukupuolille ovat kuitenkin vaihdelleet historiassa ja eri kulttuureissa. Tässä videossa pohditaan ammatteihin ja osaamiseen liittyviä myyttejä ja ravistellaan niitä.

Katso video: <https://youtu.be/FBGLTtc0qvM>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa EU:lta 2014-2020

Millaisia taitoja ja ominaisuuksia eri ammateissa tarvitaan?

-tehtävä: Näe pintaa syvemmälle -videoon

- 1. Tehkää lista eri ammateista.** Esimerkiksi: kirjanpitäjä, lähihoitaja, kuljettaja (esim. rekkakuski), opettaja, rakennusinsinööri. Voitte valita tarkasteltavaksi myös muita ammatteja. On tärkeää, että ammateissa olisi edustettuna sekä vahvasti sukupuolittuneita aloja että sellaisia aloja joissa työskentelee kaikkia sukupuolia. Jos valitsette käsiteltäväksi sukupuolittuneita aloja, ota käsiteltäväksi aina saman koulutusasteen aloja (kuten sairaanhoitaja ja rakennusinsinööri, jotka ovat molemmat AMK-tutkintoja).
- 2. Pyydä osallistujia kirjaamaan mahdollisimman monta mieleen tulevaa ominaisuutta tai taitoa kuhunkin ammattiin liittyen.** Tehtävän voi tehdä Post-it lapuilla, jotka ryhmitellään eri ammattien alle. Tämän voi myös tehdä käyttäen jotain digisovellusta, esim. Padlet (esimerkkikuva tehdystä tehtävästä myöhemmin tässä aineistossa).
- 3. Ajatelkaa nyt näiden ammattien työntekijöitä.** Mitä mielikuvia tulee mieleen? Miltä nämä ammattilaiset näyttävät? Kirjatkaa myös nämä ajatukset ammattien alle. Voitte myös piirtää!
- 4. Keskustelkaa eri ammatteihin liittyvistä mielikuvista sekä osaamisen että sukupuolen ja ulkonäön näkökulmista.** Mistä mielikuvat rakentuivat? Onko osaamisella sukupuolta? Millaisia muutoksia käsityksissä on tapahtunut vaikka viimeisen 10-20 vuoden aikana?
- 5.** Voitte keskustella myös ammattien historiasta ja tulevaisuudesta: onko joku ammatti tai työ mielletty aiemmin vain ”miesten työksi”, miksi? Mielletäänkö enää? Entäpä tulevaisuudessa: onko 20 vuoden päästä enää ”miesten tai naisten töitä”

Voit hyödyntää videoon liittyvää koulutusmateriaalia keskusteluissa:
[Linkki materiaaliin](#)

Esimerkkejä eri ammanteista:

Esimerkki tehtävän toteutuksesta Padletissa:

padlet

Sari Miettinen + 16 • 3 päivää

Millaisia taitoja ja ominaisuuksia eri ammateissa tarvitaan?

Potentiaali-hankkeen aamukahvit 12.11.2021

Kirjanpitäjä	Lähihoitaja	Logistiikka esim. trukkikuski	Opettaja	Rakennusinsinööri
Tarkkuus 0 Lisää kommentti	Ihmisen kohtaamisen taito 0 Lisää kommentti	Järjestelmällisyys 0 Lisää kommentti	Kohtaamisen taitoja 0 Lisää kommentti	Kokonaisuuksien hahmottaminen 0 Lisää kommentti
Tarkkuus, järjestelmällisyys 0 Lisää kommentti	Empaattisuus 0 Lisää kommentti	tarkkaavaisuus 0 Lisää kommentti	järjestelmällisyyttä 0 Lisää kommentti	Tarkkuus 0 Lisää kommentti
kärsivällisyys 0 Lisää kommentti	empatiakyky, jämäkkyys 0 Lisää kommentti	matemaattinen ajattelu, järjestelmällisyys 0 Lisää kommentti	Kärsivällisyyttä 0 Lisää kommentti	luovuus 0 Lisää kommentti
Matemaattinen ajattelu, tarkkuus 0 Lisää kommentti	Empatiakyky 0 Lisää kommentti	Päätätely ja oivaltaminen 0 Lisää kommentti	Läsnäolo 0 Lisää kommentti	Sosiaaliset taidot 0 Lisää kommentti
järjestelmällisyys 0 Lisää kommentti	kohtaamistaito 0 Lisää kommentti	Kokonaisuuden hallinta. 0 Lisää kommentti	priorisointitaitoja 0 Lisää kommentti	Matemaattisuus 0 Lisää kommentti

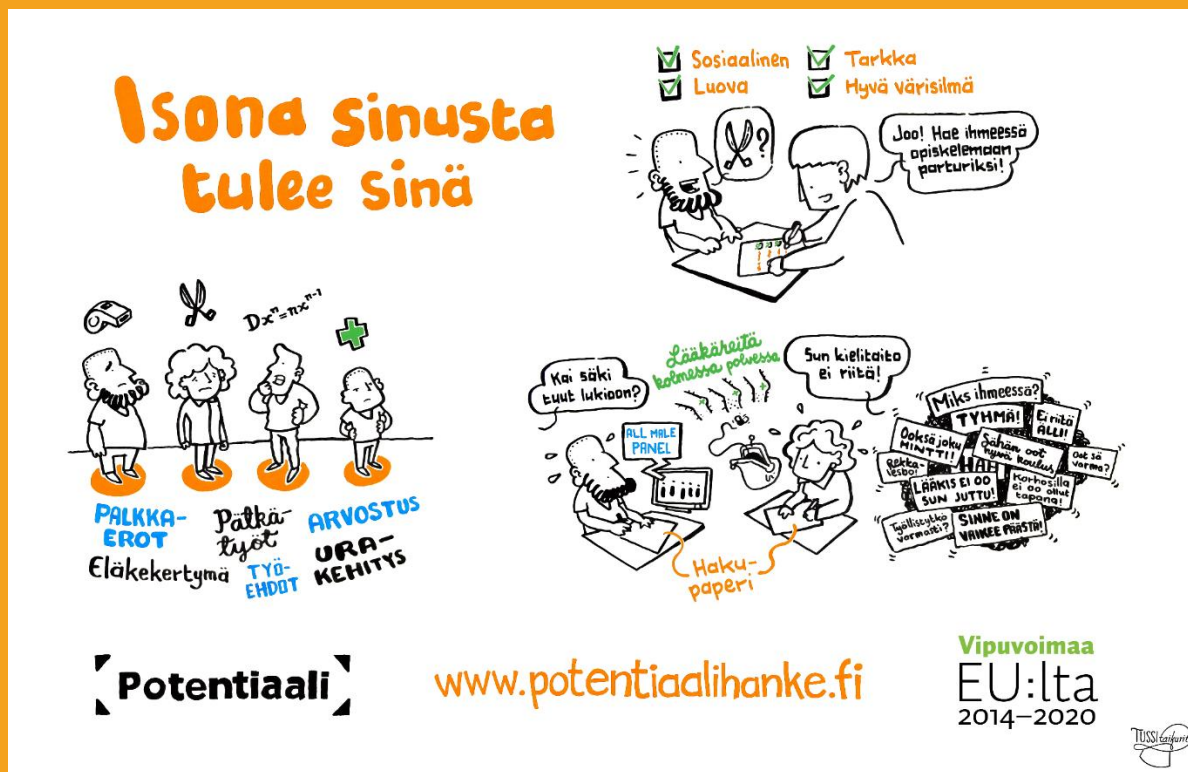

Istuta
oivalluksen
siemen.

┌ **Potentiaali** ┐

Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista: Isona sinusta tulee sinä

Tasa-arvon mallimaassa jokainen voi valita vapaasti mitä opiskelee vai opiskeleeko mitään. Vai voiko? Koulutusvalinnan tekemiseen ja kouluttautumiseen vaikuttaa moni seikka, mutta kuinka tietoisia me olemme tästä? Tässä videossa tartutaan vapaan valinnan myyttiä sarvista.

Katso video: <https://youtu.be/BQDaG1iFmyo>

Potentialihanke.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Kysymyksiä opiskelijoiden tai ohjattavien kanssa käytävään keskusteluun: Isona sinusta tulee sinä -video

1. **Millaisiin koulutusvalintaan liittyviin** mielipiteisiin, ajatuksiin tai oletuksiin olet törmännyt: kaverien, vanhempien, opettajien, ohjaajien tai muiden aikuisten taholta?
2. **Millaiset asiat vaikuttavat** omaan koulutusvalintaasi? Listaa. Mitä muita koulutusvalintaan vaikuttavia asioita tiedät (vaikka ne eivät koskisikaan sinua)?

Nämä kaksi seuraavaa kysymystä voi olla hyvä tehdä sovelluksella, joka mahdollistaa anonyymien osallistumisen. Esim. Mentimeter, Flinga, AnswerGarden.

1. **Onko koulutushaaveitasi joskus kyseenalaistettu?** Jos, niin missä tai kenen toimesta? Vastausvaihtoehtoja: a) koulussa b) opettajan tai ohjaajan toimesta c) kotona d) kaverien toimesta e) jonkun muun toimesta?
2. **Miksi koulutushaaveitasi on kyseenalaistettu?** Vastausvaihtoehtoja: a) koska suvustani kukaan muu ei ole kouluttautunut alalle b) koska minun ei ajatella pärjäävän alalla c) sukupuoleni takia d) muun taustani tai ominaisuuksiini liittyvän syyn takia e) jonkin muun syyn takia?

Voit hyödyntää videoon liittyvää koulutusmateriaalia keskusteluissa:

https://www.potentiaalihanke.fi/wp-content/uploads/2021/12/Potentiaali_3-aamukahvi_03122021.pdf

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Extratehtävät (käyvät kaikkiin videoihin)

- **Mihin sukupuolellesi epätyypilliseen** alaan tai ammattiin haluaisit tutustua? Miksi? Miksi et?
(sukupuolelle tyypillinen ala = alalla työskentelee paljon oman sukupuolesi edustajia. Sukupuolelle epätyypillinen ala = alalla työskentelee paljon kanssasi eri sukupuolta olevia).
- **Millaisia tietoa ja oletuksia sinulla on alasta**, jolle olet hakeutumassa opiskelemaan? Mihin tietosi tai käsitykseni perustuvat? Nimeä 5-10 konkreettista työtehtävää, jota alalla työskentelevä voi tehdä ja millaista osaamista niissä tarvitaan.
- Voitte myös halutessanne tutustua Potentiaali-hankkeen kokoamiin videoihin koulutushaaveista ja -valinnoista sekä erilaisista ammattitarinoista:
<https://youtube.com/playlist?list=PLenFgk0I6WrP-IxRhIWU3ruAV3h7A00qs>

Lisätietoja: www.potentiaalihanke.fi

Potentiaali-hankkeen toteuttajat:

OPIKSELUN JA
KOULUTUKSEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Koordinaatio: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
Kesto: 1.4.2019–30.6.2022
Päärahoittaja: Sosiaali- ja terveysministeriö / Euroopan sosiaalirahasto,
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (hankekoodi S21690)

**TURUN
YLIOPISTO**

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020